

GTF – Inicijativa za održivi rast

Godišnji izvještaj za 2014. godinu

Od svog osnutka u studenom 1999. GTF - Inicijativa za održivi rast radi na razvoju suradnje kako unutar jugoistočne Europe tako i između regije i Europske unije. Djelovanjem na vlade zemalja u regiji, parlamente, političke stranke, nevladine udruge i sindikate, GTF-IOR je razvio jaku institucionalnu podlogu za uklanjanje rodne neravnopravnosti. Djelovanje programa GTF-IOR-a stvaralo je temelj za realne socijalne promjene te doprinijelo rodno senzibiliziranom procesu europske integracije, većoj odgovornosti u parlamentarnom upravljanju i povećanom političkom sudjelovanju žena, kroz izgradnju kapaciteta parlamentarnih mehanizama za rodnu ravnopravnost i rad sa zastupnicama u parlamentima regije te također kroz suradnju sa lokalnim i regionalnim samoupravama. Partneri GTF-IOR-a u dosadašnjem radu bili su vlade, parlamenti, nevladine udruge, sindikati i organizacije poslovnih žena. Od svoje prvotne misije da bude posvećen stvaranju i unapređivanju održivog, rodno ravnopravnog razvoja u jugoistočnoj Europi u kontekstu europskih integracija, GTF-IOR je vremenom pomicao granice i horizonte svojeg djelovanja. Tako je u ovom trenutku primarni fokus stavljen na promicanje ženskog poduzetništva kao motora za stvaranje radnih mjesta u regiji, na ruralni razvoj i turizam, socijalne inovacije kroz održivi rast i razvoj, te ostaje takav i u budućnosti. GTF-IOR se jasno pozicionirao kao regionalni akter na području promocije i jačanja ženskog poduzetništva. To je dovelo i do raznih drugih projekata i suradnje sa institucijama, javnim i privatnim sektorom u regiji.

U 2014. GTF je usvojio novu Strategiju za iduće petogodišnje razdoblje 2015. – 2020. u kojoj su postavljeni razvojni ciljevi GTF-a: osiguravanje održivog djelovanja Udruge kroz razne oblike samofinanciranja, osnivanje gospodarskih djelatnosti Udruge kroz socijalno poduzetništvo, širenje geografskog područja djelovanja Udruge globalno, regionalno, nacionalno i lokalno. Pri tome su kao strateški ciljevi postavljeni unaprijeđenje održivog poduzetništva kao preduvjeta za opći napredak društva, povećanje zapošljivosti marginaliziranih skupina, i poboljšanje multisektorske suradnje u rješavanju ključnih društvenih problema (ekologija, siromaštvo, socijalna isključenost i drugi). Područja djelovanja GTF-IOR-a za 2015. – 2020. su poduzetništvo, socijalna uključenost, ruralni razvoj, ekologija i turizam.

U tim područjima je GTF bio aktivan i u 2014. te je kroz provođenje projekata, organiziranje seminara, radionica i konferencija, sudjelovanje na događajima i aktivnom suradnjom s državnim, javnim, privatnim i akademskim sektorom u Hrvatskoj i izvan nje, uvelike pridonio ostvarivanju zadanih strateških ciljeva.

I. PROJEKTI

GTF svoje aktivnosti provodi kroz važne nacionalne i međunarodne projekte, te je u 2014. nastavio provođenje projekta započeto 2012. godine: **Žensko poduzetništvo - motor za stvaranje radnih mjesta u jugoistočnoj Europi**. Riječ je o regionalnom projektu koji financira Kraljevina Švedska kroz razvojnu agenciju SIDA (Swedish International Development Agency), koordinira Vijeće za regionalnu suradnju (RCC), a provodi GTF u suradnji s Regionalnim centrom za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje Jugoistočne

Europe (SEECEL). Projekt se provodi u 9 zemalja jugoistočne Europe: Albaniji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Kosovu¹, Makedoniji, Moldaviji, Srbiji, i Turskoj.

Opći cilj projekta je promovirati žensko poduzetništvo u jugoistočnoj Europi kroz kombinirane napore javnog i privatnog sektora. Pri tome želimo ostvariti suradnju između zakonodavaca i parlamentaraca, civilnog društva, gospodarskih komora, mreža i udruga žena u poduzetništvu te samih žena poduzetnica kao korisnica projekta, u svrhu promoviranja i osnaživanja ženskog poduzetništva.

Tijekom provedbe projekta postignuti su značajni pomaci u ženskom poduzetništvu u svih 9 zemalja korisnica. U 2014. organizirane su radionice s predstavnicima vlada, parlamenata, lokalnih vlasti, gospodarskih komora, institucija posvećenima poduzetništvu i ostalim pojedincima kako bi se zajedničkim naporima unaprijedio položaj žena poduzetnica u jugoistočnoj Europi. Tijekom trajanja projekta uspostavljene su platforme ženskog poduzetništva u zemljama korisnicama, a zahvaljujući suradnji ostvorenoj kroz projekt Žensko poduzetništvo, u 2014. u Hrvatskom saboru po prvi je put održana rasprava o ženskom poduzetništvu pod vodstvom Odbora za ravnopravnost spolova. GTF je uvelike pridonio izradi druge Strategije za žensko poduzetništvo pod Ministarstvom poduzetništva i obrta, koja je usvojena 2014., a GTF djeluje i kao posrednik u izradi strateških dokumenata i u ostalim zemljama jugoistočne Europe, poput Crne Gore, koja je koristila hrvatski model pri pripremi vlastite strategije ženskog poduzetništva, koja je usvojena u 2015.

U sklopu projekta GTF je u veljači 2014. sudjelovao u organizaciji **Konferencije u Istanbulu, s temom „Najbolje prakse u ženskom poduzetništvu“**. Na konferenciji su prisustvovali koordinatori nacionalnih malih poduzeća, predstavnice udruženja žena u poduzetništvu, poduzetnici i stručnjaci iz jugoistočne Europe. Ovaj događaj je omogućio razmjenu iskustava i najboljih praksi od značaja za regiju jugoistočne Europe, u kontekstu Strategije Europa 2020 i Strategije za jugoistočnu Europu za 2020. godinu. Također, uspostavljena je prilika za prikaz stanja u politici, mogućnosti za razvoj strategija, baza podataka, umrežavanja, kao i druge mogućnosti za žensko poduzetništvo u regiji. Kao rezultat inicijative s konferencije, u Crnoj Gori je održana prva radna sjednica crnogorskog parlamenta o rodnoj ravnopravnosti u gospodarstvu.

U travnju 2014. GTF je u Dubrovniku organizirao **Prvi sajam ženskog poduzetništva jugoistočne Europe**. Sajem se održao u okviru Svjetskog skupa međunarodne udruge poslovnih žena FCEM, u suradnji s HGK Dubrovačko-neretvanske županije i Udrugom poslovnih žena KRUG. Na njemu je sudjelovalo više od 100 sudionika, a podržali su ga Ministarstvo poduzetništva i obrta i Hrvatska gospodarska komora. Na sajmu su uspostavljeni brojni poslovni kontakti u sklopu B2B sastanaka, dogovorena je zajednička suradnja poduzetnica njihovih udruga i nadležnih institucija jugoistočne Europe, a predsjednica FCEM-a, Laura Frati Gucci pozvala je poduzetnice jugoistočne Europe da se pridruže toj svjetskoj organizaciji te je po prvi puta u FCEM uključeno 6 zemalja iz regije ugoistočne Europe (Albanija, Srbija, Kosovo, BiH, Makedonija, Crna Gora). Ovaj sajam bio je prvi međunarodni sajam ženskog podueztništva koji se organizirao u regiji te je stoga postavio smjernice za sljedeće projekte namijenjene integraciji žena u poduzetništvu i rodnoj ravnopravnosti

---

¹ Ova oznaka ne dovodi u pitanje poziciju o statusu, te je u skladu s UNSCR 1244/99 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju nezavisnosti Kosova.

U sklopu studijskih posjeta u okviru projekta, GTF je između ostalog sudjelovao i na **Konferenciji Women Presidents' Organization** u New Orleansu u Sjedinjenim Američkim Državama u travnju 2014. Slogan konferencije bio je "Održavanje uspjeha u svijetu koji se mijenja" kojime je postavljen smjer za konferencijske radionice i studije. GTF predstavnici pridružili su se konferenciji zajedno s Dragicom Jerkov (Miami) i Martinom Ferić (MADI Group Hrvatska) na čelu s predsjednicom GTF-a, Mary Ann Rukavina Čipetić. Dogovoreno je uključivanje regije jugoistočne Europe u ovu svjetsku organizaciju žena poduzetnica, kao i poboljšanje suradnje. GTF priprema organizaciju WPO ogranka za jugoistočnu Europu, koji će uključivati najuspješnije žene poduzetnice s ovog područja.

Regionalnu stratešku konferenciju i radionicu - WE Perspectives 2015-2020 GTF je organizirao u studenom 2014. u Sarajevu, Bosna i Hercegovina. 70 sudionika konferencije došlo je iz 12 zemalja (Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Crna Gora, Hrvatska, Kosovo, Makedonija, Moldavija, Poljska, Srbija, Švedska i Turska), a među njima su bile žene poduzetnice koje su vlasnice malih i srednjih poduzeća, klastera i zadruga, predstavnici iz potpornih institucija (poslovnih i udruga žena, gospodarskih komora, institucija za rodnu ravnopravnost, poslovnih centara, udruga poslodavaca, NVO-a, međunarodnih foruma i fondacija), predstavnici iz akademskog sektora, predstavnici parlamenata i vlada (ministarstva ekonomije, trgovine, obrtništva i obrta, socijalne skrbi) i međunarodne zajednice (SIDA, RCC i predstavnici iz švedske ambasade). Na konferenciji se diskutiralo o strateškim razmišljanjima vezanima za budućnost ženskog poduzetništva te su održane radionice i program paneli. Sudionici iz međunarodnog, političkog i akademskog sektora i žene poduzetnice prepoznali su važnost sinergije s EU strategijama, osobito strategijom Europa 2020 i njenim prioritetima, strategijom Jugoistočna Europa 2020 i Europskom industrijskom politikom u kojoj žene poduzetnice iz JIE očekuju aktivnu ulogu u njenom razvoju i provođenju te su se na konferenciji složile da tu poruku pošalju sudionicima EPC konferencije (European Policy Center) koja se održala 12. studenog 2014. u Bruxellesu.

GTF je u sklopu projekta ostvario brojne suradnje s udrugama žena poduzetnica u jugoistočnoj Europi, nadležnim institucijama i vladama, kao i samim ženama poduzetnicama, a omogućio je i umrežavanje žena poduzetnica iz zemalja uključenih u projekt te su u 2014. organizirani i brojne posjeti u cilju razmjene iskustava i najboljih praksi. Među njima su i posjeti delegacije žena iz Sinja Albaniji i Makedoniji, posjet ruralnim poduzetnicama u selu pored Kolašina, Crna Gora, sastanci s predstavnicama Privredne komore Republike Srpske i ostali sastanci i susreti sa ženama poduzetnicama iz regije, ali i predstavnicima nadležnih institucija. Time smo dodatno učvrstili suradnju i nastavili razvoj planova za daljnji razvoj ženskog poduzetništva u regiji u svrhu osnaživanja gospodarstva svih zemalja uključenih u projekt.

Prvi klaster žena poduzetnica Republike Hrvatske - KOLO

Važna inicijativa u sklopu projekta Žensko poduzetništvo bila je i osnivanje prvog klastera žena poduzetnica u Republici Hrvatskoj – KOLO (Kako osnažiti lokalno okruženje). Suočeni s problematikom dugotrajno nezaposlenih žena na ruralnom području stvorio se interes za ozbiljno udruživanje žena poduzetnica i to u obliku klastera. Poduzetnički centar

Sinj, GTF-IOR i grad Sinj osnovali su prvi klaster žena poduzetnica u Republici Hrvatskoj – KOLO. U 2014. su održani brojni sastanci za njegovo osnivanje, a registracija je dovršena u 2015. te je klaster KOLO registriran kao udruga s ciljevima promicanja, razvitka, unapređivanja i povezivanja poduzetništva žena na području Republike Hrvatske, Europske unije, jugoistočne Europe i Mediterana. 11.10.2014. u Otočcu je održan radni sastanak za osnivanje klastera žena, a na njemu su sudjelovale suosnivačice koje dolaze s područja čitave Republike Hrvatske, od Dubrovnika do Vukovara. GTF je suosnivač klastera, a među članicama su braniteljska zadruga „Medene ruke“ iz Vukovara, predstavnice Poduzetničkog centra Sinj, ženska zadruga „Vridne ruke“ iz Sinja, udruga „Deša“ iz Dubrovnika, tvrtka „Herbae Dalmatiae“ iz Makarske, dogradonačelnica Grada Sinja Kristina Križanac te udruga „Gačanka“ iz Otočca. Na sastanku su utvrđene smjernice u radu, određeni osnovni ciljevi, izabrana radna skupina koja će koordinirati osnivanjem i razmotreni su prijedlozi naziva klastera. Kao glavni cilj klastera postavljen je zajednički izlazak na tržište, očuvanje izvornosti, originalnosti, tradicije i baštine, kao i ekonomsko osnaživanje žena. Profesionalnost, pouzdanost, pravovremenost i usmjerenost na rezultat bi trebala biti osnovna značajka ovoga klastera te je 8.11.2014. u Sinju održana Osnivačka skupština Prvog klastera žena poduzetnica.

U 2014., GTF je sudjelovao i u provedbi projekta **START W (Support To Activate Rural Tourism potential of Women)**, koji se provodio u Albaniji i Crnoj Gori. Opći cilj projekta bio je doprinos jačanju prekogranične suradnje Albanije (regija Shkoder) i Crne Gore (Podgorica/ Bar) kroz zajedničko sudjelovanje žena u poboljšanju ponude poduzetništva iz oblasti ruralnog turizma. Kroz projekt se nastojala stvoriti zajednička turistička ponude temeljena na socijalnom poduzetništvu na području ruralnog turizma s naglaskom na zajedničkim, autohtonim, prirodnim i kulturalnim resursima i tradicijama iz regije, te povećanje prekogranične suradnje između žena i prostora u ruralnom turizmu i poduzetništva u ciljanoj skupini općina i gradova. U projekt su bile uključene žene, organizacije civilnog društva i mala i srednja poduzeća. Organizirane su edukativne radionice o marketingu i brendiranju u ruralnom turizmu, o ugostiteljstvu, socijalnom poduzetništvu i ostalim temama za unaprijeđenje i osnaživanje žena poduzetnica koje se bave turizmom u ruralnim područjima te prekogranične regije. Velik doprinos projekta je i izrada baze podataka žena poduzetnica iz prekograničnog područja Crne Gore i Albanije, koja do tada nije postojala, a ostvarena je i suradnja među ženama iz vrlo zatvorenih ruralnih područja obilježenih veoma patrijarhalnom kulturom te su se njihovim uključivanjem u projekt ostvarila nova poznanstva i otvorile nove mogućnosti za razvijanje zajedničke ruralne turističke ponude prekogranične regije Crne Gore i Albanije.

GTF je u 2014. redovito prijavljivao svoje projekte na pozive na natječaje na EU, nacionalnoj i regionalnoj razini, od kojih su u 2015. odobrena 3 nova projekta posvećena osobama s invaliditetom (PRI RUCI – Program: Inovativni Ruralni Centar za Inkluziju – financiran iz Europskog socijalnog fonda), Romima (ROMA-LI: Capacity Building of Local Governments and Establishing Young Roma CSO in Lika-Senj County for Improved Access to Human Rights, financiran iz IPA programa) i srednjoškolcima (PRO-PO-LI: PROMocija

Poduzetništva i Obrta među srednjoškolcima u Ličko-senjskoj županiji – financiran iz Europskog socijalnog fonda). Kroz navedene projekte GTF će nastaviti svoj rad na socijalnim inovacijama, poboljšanju mogućnosti za osobe u nepovoljnom položaju, unaprijeđivanju ljudskih prava i promociji poduzetništva.

II. OSTALE AKTIVNOSTI

Osim provođenja projekata, GTF redovito sudjeluje na seminarima, konferencijama i sastancima na kojima predstavlja svoje djelovanje te predstavnici GTF-a svojim aktivnim sudjelovanjem doprinose diskusijama.

GTF je povezan i s inozemnim vladama, ministarstvima, komorama i akademskom zajednicom, poglavito u regiji jugoistočne Europe i Mediterana gdje se zajedničkim naporima radi na osnaživanju i promoviranju ženskog poduzetništva te je u tu svrhu GTF u 2014. sudjelovao na brojnim sastancima među kojima su Zajednička sjednica parlamentarnih odbora u Crnoj Gori u ožujku 2014., Konferencija: Socio-ekonomsko osnaživanje žena: Projekti za napredak, koja se u ožujku održala u Barceloni u organizaciji Unije za Mediteran, Međunarodna konferencija „Snaga žene - snaga poduzetništva“ u lipnju 2014. u Sarajevu, Međunarodna konferencija „Moć žene“ u lipnju, u Podgorici, Crna Gora, Okrugli stol: Nacrt Rezolucije o podršci Narodne skupštine Republike Srbije razvoju ženskog preduzetništva, koji se održao u lipnju 2014., XVI Cetinjski parlamentarni forum: Žene u biznisu u lipnju 2014. u Cetinju, Crna Gora, Predavanje "Utjecaj na politiku: Žensko poduzetništvo" na RSI seminaru u srpnju u Budimpešti, Konferencija: "From Pilot Projects to a Sustainable & Inclusive Regional Growth Strategy " koja se održala u prosincu u Tunisu i druge konferencije i seminari na kojima je GTF aktivno sudjelovao. GTF je u 2014. nastavio suradnju i s brojnim međunarodnim organizacijama i udrugama, kao što su Unija za Mediteran, MADI Group & M.A.D.I Croatia, Robert Schumann Institut, Europska banka za obnovu i razvoj i druge institucije koje se bave pitanjima koja spadaju pod prioritetna područja GTF-a. Svojim aktivnim sudjelovanjem i prezentacijom iskustva i praksi iz Hrvatske, GTF uvelike doprinosi međunarodnoj prepoznatljivosti Hrvatske i žena poduzetnica iz Hrvatske

GTF uspješno surađuje s gospodarskim komorama, te aktivno dugi niz godina sudjeluje na forumima gospodarskih komora jadransko-jonskog područja, pa je i 2014. predsjednica GTF-a Mary Ann Rukavina Cipetić, sudjelovala na forumu koji se održao 10.-12- lipnja na Krku u Grčkoj.

GTF redovito sudjeluje i na godišnjim sastancima Hrvatske mreže za suradnju na Euro-Mediteranu te su 11. - 12.9.2014. predstavnici GTF-a sudjelovali na sastanku u organizaciji Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva i nacionalnog koordinatora Zaklade Anna Lindh u Zadru.

U Hrvatskoj, GTF njeguje dugogodišnju suradnju s ministarstvima, državnim, javnim i privatnim institucijama posvećenima poduzetništvu, rodnoj ravnopravnosti i jačanju civilnog društva. GTF redovito surađuje s uredom Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova te je zajedno s Pravobraniteljicom, Višnjom Ljubičić, francuskim veleposlanstvom u RH i UNDP-om, GTF 14.11.2014. organizirao 1. Forum za osnaživanje žena urbanih i ruralnih područja u Zadru. Ovo je bio prvi od nekoliko planiranih Forumu koji se u budućnosti pod istim nazivom

planiraju organizirati u nekolicini županija s ciljem osnaživanja urbanih i ruralnih nezaposlenih žena i njihovog povezivanja s nadležnim institucijama kao i postojećim i novim projektima za (samo)zapošljavanje žena.

U lipnju 2014, GTF je potpisao ugovor o suradnji s BPW - Prvim hrvatskim klubom Pula te su dogovorene brojne zajedničke aktivnosti s članicama tog kluba.

GTF je u 2014. organizirao studijski posjet udruge "Žena i porodica" iz BiH kako bi članice upoznali s dobrim praksama iz Republike Hrvatske. Delegacija je sudjelovala na sastanku u Vladinom Uredu za ravnopravnost spolova, sastanku s Pravobraniteljicom za ravnopravnost spolova, Višnjom Ljubičić, te sastanku s načelnicom općine Marija Gorica, Maricom Jančić i predstavnicama udruge Marijagorička zipka iz Marije Gorice s kojima je sklopljen sporazum o budućoj suradnji s na područjima ravnopravnosti spolova i položaju žena u društvu.

S obzirom na svoje djelovanje u području ruralnog razvoja, GTF je sudjelovao i na Okruglom stolu "Ususret prvom Hrvatskom ruralnom parlamentu" koji se održao u studenom 2014. u organizaciji Hrvatske mreže za ruralni razvoj u Lužnici kraj Zaprešića. Cilj ovog okruglog stola bila je priprema prvog Hrvatskog ruralnog parlamenta koji se održao u 2015. u Baranji. Raspravljen je koncept, te određeni prvi koraci u organizaciji, programskim i stručnim elementima Ruralnog parlamenta.

GTF je u 2014. ostvario i suradnju s Europskom bankom za obnovu i razvoj te je s njima održano nekoliko sastanaka o programu "Žene u biznisu" koji EBRD implementira na zapadnom Balkanu, a financiran je od strane SIDA-e. Program je namijenjen poduzećima koje vode žene poduzetnice i nastoji im pomoći da njihova poduzeća budu konkurentnija i da imaju bolji pristup financijskim sredstvima. GTF će pružati savjete o uključivanju u ovaj program za sve zainteresirane žene poduzetnice.

Kroz svoje djelovanje, GTF nastoji uključiti sve skupine društva u svrhu promicanja poduzetništva i održivog rasta. Kako bi potaknuli mlade na iskorištavanje fondova EU, GTF je u veljači 2014. započeo Edukativnu radionicu o izradi projekata iz područja europskih fondova i mogućnostima za dobivanje sredstava iz fondova EU. Ova radionica bila je namijenjena nezaposlenim mladim osobama uglavnom bez radnog iskustva koji su kroz nekoliko mjeseci prošli osnove i temeljne pojmove iz područja EU fondova. Na radionici je sudjelovalo 10 osoba koje su ovo iskustvo i stečeno znanje primijenile dalje u svom profesionalnom životu.